

[Fuglsang.]

er byggematerialetrustens prispolitik, et eksempel på, hvordan en sådan trust ikke alene udbytter arbejderne, men også udsuger andre, i dette tilfælde det arbejdende landbrug.

Jeg rejste i fjor spørgsmålet om, hvorvidt disse bygge- og forøvrigt også installations- og etableringslån var høje nok. De kan være det for folk, der selv har en vis kapital at begynde med, og det vil i praksis først og fremmest sige gårdmandssønnerne, men de er næppe altid tilstrækkelige, når det gælder husmændenes og landarbejdernes børn. Man kan tale om høje lønninger og prædike sparsommelighed og nøjsomhed, men alt dette nytter så lidt f. eks. for et ungt par, som skal sætte bo, købe udstyr o. s. v. med de priser, der er i vore dage, og som ligger på et helt andet niveau, end man i sin tid forudsatte.

Forøvrigt taler kendsgerningerne deres klare sprog: det er gårdmandsbørnene, der er rykket ind i hovedparten af statshusmandsbrugene, medens husmændenes børn trods års sparsommelighed og dygtiggørelse henvises til at blive landarbejdere eller tilsammen med landarbejdernes børn at slutte op blandt de mange tusinder, der hvert år tvinges væk fra deres erhverv ind i byerne. Ja, det er endog sådan, at det med vore dages prisniveau og ikke mindst takket være regeringens rentepolitik kan være svært for unge mennesker at overtage deres forældres ejendom, og som loven er i øjeblikket, giver den ikke store muligheder for hjælp i dette tilfælde. Jeg mener, der er grund til at overveje en ændring af dette forhold.

Jeg kender godt de røster, der taler om, at unge mennesker har godt af at begynde i det små; det har man selv måttet, føjer en og anden til. Rent bortset fra at vel de færreste forældre, der har slidt et langt liv for at nå nogenlunde menneskelige kår, ønsker det samme for deres børn, og bortset fra at verden også på dette område har ændret sig, er det dog et spørgsmål, om denne udvej overhovedet kan betragtes som forsvarlig også økonomisk set. Taler og skriver man

ikke i eet væk om nødvendigheden af at producere mere og billigere, at udnytte de hjemlige råstoffer bedre? Hvordan er det muligt for en mand, der bogstavelig talt begynder på bar bund, eller som begynder med gamle forfaldne bygninger, at gøre dette? I et af de sidste numre af „Husmandshjemmet“ påvises det, hvordan en dårlig stald kunne koste 50 kr. pr. slagterisvin; det er 50 kr. for en måske i forvejen dårligt stillet mand, men også 50 kr. mindre for nationen som helhed. Man anbefaler siloer og ensilage m. m., alt sammen noget, som i hvert fald ikke umiddelbart klares ved sparsommelighed og nøjsomhed, men som det også er nødvendigt at yde den nødvendige økonomiske hjælp til.

Der er vel overhovedet nu, da vi behandler de to lovforslag, grund til at foretage en vurdering af hele statshusmandsloven, sådan som den nu har virket i 4 år. Jeg ved, der er sagt mange kønne ord om denne lov, om dens gunstige lånevilkår o. s. v., alt sammen ting, som kan virke imponerende, når det er stillet op på papiret, men hvordan er det i virkeligheden? Hvordan har loven opfyldt de forventninger, som man dengang med rette nærrede til den? Man talte i sin tid ved krigens afslutning om, at der ville blive et årligt behov på 1 500—2 500 nye brug. Hvor stort det i virkeligheden er, ved jeg ikke, men at det er stort, får man dog et vist indtryk af, når man tænker på de hundredtusind, der har forladt landbruget siden 1939. I betænkningen dengang talte man om, at det var nødvendigt at skaffe byggematerialer til 500 ejendomme årlig, altså et betydeligt mindre tal, men ikke engang dette er nået. Medens man dog i det første femår under 1919-loven oprettede 530 brug årlig, har der under den nugældende lov været følgende tal:

1948—49	195
1949—50	327
1950—51	270
1951—52	ca. 200

Så vidt er det altså kommet med den hidtidige udstykning, men hvordan er det med fremtidsudsigterne? Jeg skal ikke hæfte mig så meget ved, at de beløb, der er stillet til